

професійної підготовки. При цьому в освітньому процесі технічних університетів для успіху самоорганізації, подолання перешкод і досягнення мети студентам необхідно вчитися розмежовувати цілі та завдання за пріоритетами, використовуючи «Матрицю Ейзенхауера» і «Принцип Парето», та створювати відповідні умови для розвитку своєї сили волі.

Література. 1. Новейший философский словарь / Сост. и гл. науч. ред. А. А. Грицанов // Минск: Интерпрессервис. Кн. Дом. 2001. С. 1279. 2. *John M. Harlow*, M.D. Recovery from the passage of an iron bar through the head. Wikisource. /URL: https://en.wikisource.org/wiki/Recovery_from_the_passage_of_an_iron_bar_through_the_head (last accessed: 24.09.2020). 3. Neuroscience research questions current alcohol limit. Medical X Press. URL: <https://medicalxpress.com/news/2019-06-neuroscience-currentalcohol-limit.html> (last accessed: 24.09.2020). 4. *Oppong T.* The Eisenhower Method For Taking Action (How to Distinguish Between Urgent and Important Tasks. Mission.org. URL: <https://medium.com/the-mission/the-eisenhower-method-for-taking-action-how-to-distinguish-between-urgent-and-important-tasks-895339a13dea#:~:text=The%20%Eisenhower%20Method%20stems%20from,the%20important%20are%20never%20urgent> (last accessed: 24.09.2020). 5. Remembering Joseph Juran And His Lasting Impact on Quality Improvement. Six sigma daily: your everyday fix. URL: <https://www.sixsigmadaily.com/remembering-joseph-juran-quality-improvement/> (last accessed: 24.09.2020). 6. *Фрейд З.* Психология бессознательного. Москва: Просвещение. 1990. С. 448. URL: <http://www.library.fa.ru/files/Freud1.pdf> (дата обращения: 24.09.2020).

*Костира І. В., Ленько Д. Є.
м. Харків, Україна*

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сьогодні ми можемо констатувати суттєве зростання інтересу до проблеми формування лідерського потенціалу у майбутніх викладачів вищої школи. Це зумовлено низкою чинників, серед яких одним із

визначальних є світова тенденція переходу від індустріальної моделі розвитку до інформаційної, що викликає зміни у цілях, змісті і, відповідно, у функціях та завданнях діяльності сучасного педагога вищої школи. Ефективність інноваційної педагогічної діяльності у закладах вищої освіти неможлива без педагогів, які мають розвинутий лідерський потенціал, що, своєю чергою, зумовлює вимоги до особистості майбутнього викладача вищої школи стосовно прояву лідерських якостей у когнітивній, інтелектуальній сферах, а також у сфері ділового спілкування. Тому розвиток у майбутніх педагогів вищої школи лідерського потенціалу є однією з найбільш важливих проблем. Сучасна філософія і психологія визначили для педагогіки низку класичних й інноваційних механізмів для розвитку лідерського потенціалу у виховному процесі вищої школи у студентів, у тому числі, й у майбутніх педагогів вищої школи.

Впровадження у процес професійної підготовки у закладах вищої освіти діяльнісного підходу є найбільш ефективним для розвитку лідерського потенціалу у майбутніх викладачів вищої школи. Для динамічного впровадження діяльнісного підходу необхідними є знання теоретичних аспектів феномену лідерства. У вітчизняній педагогіці особлива увага приділялася вивченню процесу формування лідерських якостей у майбутніх фахівців, зокрема, майбутніх вчителів (О. Хмизова) [1]. На окрему увагу заслуговують фундаментальні дослідження процесу формування лідерських якостей майбутніх фахівців, здійснені Т. Гурою, С. Калашніковою, О. Романовським. Ці вітчизняні дослідники працюють у загальноосвітньому тренді, орієнтуючись на інтеграцію підходів та теорій до розуміння лідерства. Першочергове завдання сучасної педагогіки вони вбачають у розробці якісної системи заходів для розвитку лідерського потенціалу майбутніх фахівців різних профілів, зокрема, у майбутніх викладачів вищої школи.

Романовський О. запропонував розглядати лідерство як трьох-векторну структуру, що включає у собі лідерство як стан (набір особистісних характеристик та моделей поведінки, які підвищують успішність особистості), лідерство як процес (вплив лідера на послідовників), лідерство як команда (міцні зв'язки між лідером та послідовниками, які забезпечують досягнення спільної мети). Основною метою лідера дослідник вважає досягнення гармонії між індивідуальними та груповими цілями членів команди [2]. На думку О. Романовського,

розвиток лідерства можливий у закладі вищої освіти лише за рахунок синергетичного ефекту, що виникає при поєднанні традиційної професійної підготовки та різних форм творчого самовираження майбутніх фахівців [3].

Гура Т. у своїх дослідженнях приділяє особливу увагу розвитку лідерського потенціалу особистості викладача технічного університету. Дослідниця виокремила дев'ять основних умов становлення та розвитку лідерського потенціалу майбутнього викладача вищої школи: досягнення високого рівня професійної компетентності; моральність, порядність, високий рівень культури майбутнього лідера; орієнтація на збереження навколишнього світу та підтримання гармонійних відносин між оточуючими; самодисципліна та спрямованість на саморозвиток; широкий світогляд, ерудиція, професійна культура лідера; наявність педагогічних знань для реалізації наставництва; економічна компетентність; креативність та інноваційний стиль мислення; розвинена інтуїція та здатність до критичного мислення [4, с. 422–423].

Калашнікова С. зазначає, що сучасна професійна підготовка лідерів має бути суттєво допрацьована з урахуванням особливостей розвитку українського суспільства та трансформована за рахунок включення у систему підготовки технологій активного навчання, методів розвитку комунікативної компетентності тощо [5].

Підсумовуючи аналіз вітчизняних досліджень лідерства, слід зазначити, що розвиток лідерського потенціалу у майбутніх викладачів вищої школи повинен ґрунтуватися на світовому досвіді лідерських досліджень та застосовувати елементи інтегративного підходу до розуміння лідерства; враховувати праці українських науковців, їх прикладні дослідження, що зосереджуються на сутності та можливостях розвитку лідерства у різних сферах суспільної діяльності, зокрема, з педагогіки вищої освіти.

Літератури. 1. *Хмизова О.* Виховання лідерських якостей майбутніх учителів у системі студентського самоврядування. Витоки педагогічної майстерності. Серія: Педагогічні науки. 2012. №. 10. С. 307–312. 2. Трехвекторная структура понятия лидерство / А. Г. Романовский, О. В. Квасник, В. В. Шаполова // *Инновации в науке, образовании и производстве Казахстана Innovations in science, education and production of Kazakhstan* : Материалы Междунар. науч.-практ. конф., 17-18 ноября 2016. Алматы: ЕТУ. 2016. Т. 2. С. 73–77.

3. Романовский А. Г. Синергетика педагогической деятельности. Теория і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2008. № 2. С. 32–39. 4. Гура Т. В. Лідерський потенціал як важлива складова педагогічної культури викладача технічного університету. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015. Вип. 44. С. 418–428. 5. Калашинова С. А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства : Монографія. Київ: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка. 2010. С. 380.

Носенко Ю. Г.
м. Київ, Україна

Інститут інформаційних технологій і засобів
навчання НАПН України

ФЕНОМЕН НІКА ВУЙЧИЧА: ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ УСПІШНОЇ ТА ЩАСЛИВОЇ ОСОБИСТОСТІ

*Говоріть своїм дітям, наскільки вони прекрасні.
Вони не почують цього по телевізору або в школі.
Але це буде допомагати їм все життя (Нік Вуйчич).*

Нік Вуйчич – син сербських емігрантів, народжений в Австралії, всесвітньо відомий мотиваційний спікер, проповідник, директор благодійної організації, автор книг, мільонер, батько 4-х дітей. Народився з рідкісним діагнозом – синдромом тетраамелії, що означає повну відсутність у людини всіх чотирьох кінцівок. Він пройшов довгий тернистий шлях від повного відчаю, зневіри і небажання жити до приголомшливого успіху, всесвітньої відомості, сімейного і батьківського щастя.

Застосування біографічного методу дослідження дозволило проаналізувати життєвий шлях Н. Вуйчича в розрізі формування його як майбутнього мотиваційного лідера, духовного й ідейного наставника широких мас населення різних регіонів світу. На думку багатьох учених [2; 5 та ін.], біографічний метод дослідження, що у загальному сенсі є способом вивчення особистості через пізнання її життєвого шляху, дає можливість виявити вплив соціуму на